

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Onderzoeksrapport

Onderzoek naar het uitnodigingenbeleid voor het doen van aangifte erfbelasting

Definitief

Colofon

Titel	Onderzoek naar het uitnodigingenbeleid voor het doen van aangifte erfbelasting
Uitgebracht aan	Ministerie van Financiën/DGBD/Concerndirectie Uitvoerings- en Handhavingsbeleid
Datum	18 september 2019
Kenmerk	2019-0000151471

Inlichtingen
Auditdienst Rijk
070-342 7700

Inhoud

Aanleiding opdracht—5

Samenvatting—6

1 Uitwerking van het uitnodigingenbeleid—8

- 1.1 Uitnodigingenbeleid is uitvoeringsbeleid—8
- 1.2 GA-brief is bedoeld als service—8
  - 1.2.1 Ondanks brief 'geen aangifte' toch belastingplicht—8

2 Signalen leiden tot wijzigingen in het proces—9

- 2.1 Genoemde oorzaken van signalen—9
  - 2.1.1 Automatiseringsaspecten bij beoordeling aangifteplicht—9
  - 2.1.2 Inhaalacties 2017 en 2018—10
- 2.2 Wijzigingen in het uitvoeringproces na ontvangen signalen—10
  - 2.2.1 Doorgevoerde wijzigingen proces—10
  - 2.2.2 Aanpassing tekst GA-brief—10
  - 2.2.3 Controlequery hoge vermogens—10
  - 2.2.4 Vangnetquery hoge vermogens—11

3 Naleving handboek en inrichten leercirkel—12

- 3.1 Opzet handboek en werkinstructies—12
  - 3.1.1 Verantwoordelijkheid uitnodigingenproces—12
  - 3.1.2 Wijzigingen en werkoverleggen—12
- 3.2 Ervaringen van medewerkers leiden tot wijzigingen in beleid en proces—12
- 3.3 Kwaliteitstoetsingen—12
  - 3.3.1 Interne controle door de lijnorganisatie—13
  - 3.3.2 Kwaliteitsscans—13
  - 3.3.3 Structurele inrichting van Kwaliteitsscans—13
  - 3.3.4 Verbijzonderde interne controle—13
  - 3.3.5 Collegiale toetsingen—13
- 3.4 Bij herbeoordeling moet het proces opnieuw uitgevoerd worden—14

4 Afspraken Belastingdienst en notariaat—15

- 4.1 Afspraken Belastingdienst en KNB vastgelegd in een convenant—15
- 4.2 CTR én CDR zijn basis voor gegevensverstrekking aan Belastingdienst—15
- 4.3 Achterstanden in registratie van testamenten door het notariaat—15
- 4.4 Acties KNB en Belastingdienst voor tijdige inzending testamenten—16
- 4.5 Rol Belastingdienst als toezichthouder—16

5 Aanbevelingen en/of vervolg stappen—17

- 5.1 Financieel belang later gerealiseerde opbrengsten inzichtelijk maken—17
- 5.2 Verhogen gegevenskwaliteit—17
- 5.3 Ontwikkel het geautomatiseerd uitnodigen—17
- 5.4 Voer ook controle uit op posten kleiner dan 500.000 euro—17
- 5.5 Verbeteren verbijzonderde interne controle—18
- 5.6 Afspraken met KNB aanscherpen voor tijdige inzending testamenten—18

6 Verantwoording onderzoek—19

- 6.1 Werkzaamheden en afbakening—19
- 6.2 Gehanteerde Standaard—19

6.3   Verspreiding rapport—19

7   **Ondertekening—20**

Bijlage 1 Managementreactie—21

Bijlage 2 Procesbeschrijvingen—22

Aanleiding opdracht

Aanleiding

Jaarlijks zijn er ongeveer 165.000 overlijdensmeldingen die beoordeeld moeten worden op mogelijke belastingplicht voor de erfbelasting. Indien er sprake is van een mogelijke belastingplicht stuurt de Belastingdienst een uitnodiging tot het doen van een aangifte erfbelasting. Ervaringscijfers geven aan dat in één op de drie nalatenschappen erfbelasting is verschuldigd.

In het geval de beoordeling uitwijst dat er volgens de gegevens van de Belastingdienst geen belastingplicht bestaat wordt een brief verstuurd met de mededeling dat geen aangifte erfbelasting (de GA-brief) gedaan hoeft te worden.

In het Algemeen overleg schenk- en erfbelasting van 25 september 2018 heeft de Tweede Kamer, op basis van externe signalen, de zorg geuit dat nabestaanden onterecht een brief van de Belastingdienst ontvangen waarin staat dat er geen aangifte erfbelasting gedaan hoeft te worden. De concerndirectie Uitvoerings- en Handhavingsbeleid heeft de Auditdienst Rijk gevraagd een onafhankelijk onderzoek op het uitnodigingenbeleid uit te voeren.

Doelstelling van het onderzoek is het geven van bevindingen over de beheersing van het uitnodigingenproces vanaf 2017. De vraag is hoe de Belastingdienst ervoor zorgt:

- dat nabestaanden, die hiervoor in aanmerking komen, een uitnodiging tot het doen van een aangifte erfbelasting ontvangen, dan wel
- dat er alleen brieven met de mededeling “geen aangifte” worden verstuurd in de gevallen dat er geen belastingplicht bestaat.

Om inzicht te geven in het uitnodigingenproces zijn met de opdrachtgever vijf onderzoeksvragen geformuleerd die achtereenvolgens in de hoofdstukken 1 tot en met 5 zijn uitgewerkt.

Dit is een rapport van bevindingen. In dit rapport wordt geen zekerheid verschaft, omdat er geen assurance-opdracht is uitgevoerd.

Samenvatting

Het uitnodigingenproces erfbelasting is een handmatig proces, dat wordt uitgevoerd door administratieve medewerkers. Een geautomatiseerd uitnodigingenproces maakt geen onderdeel uit van het heffingssysteem SEA (Successie Erfbelasting Applicatie).

Op basis van bij de Belastingdienst beschikbare gegevens over erfgenamen en vermogenspositie van de overledene wordt in het uitnodigingenproces beoordeeld of er een fiscaal belang bestaat. Vanuit een servicegedachte stuurt de Belastingdienst, indien er volgens haar gegevens de nalatenschap lager is dan de geldende vrijstelling, de erfgenaam een brief dat geen aangifte gedaan hoeft te worden. Het resultaat van het in het Handboek beschreven uitnodigingenproces is dat altijd óf een uitnodiging tot het doen van aangifte óf een GA-brief wordt verstuurd. Slechts in uitzonderingsgevallen wordt er niets verstuurd, bijvoorbeeld als er al een aangifte is ontvangen.

Individuele notarissen hebben in 2018 via de media signalen afgegeven dat er fouten gemaakt worden in het uitnodigingenproces: erfgenamen ontvangen ten onrechte een GA-brief terwijl er wel een fiscaal belang is.

De Auditdienst Rijk heeft het uitnodigingenbeleid en het uitnodigingenproces onderzocht. Dit heeft geleid tot een aantal bevindingen.

Er zijn diverse oorzaken voor de gesignaleerde problemen in het uitnodigingenproces. Niet altijd blijken gegevens voor de bepaling van de vermogenspositie juist, volledig of consistent te zijn. Achterstanden in de werkvoorraad zijn aangepakt door medewerkers van andere bedrijfsonderdelen met beperkte kennis van het proces.

Een andere oorzaak is dat notarissen niet altijd tijdig een testament ter registratie aanbieden.

De Belastingdienst heeft in 2019 over de periode januari 2018 t/m september 2018 een controlequery voor hoge vermogens gedraaid om de omvang van het door notarissen gesignaleerde probleem te bepalen. Hierbij zijn personen geselecteerd die een GA-brief hebben ontvangen en waarbij de erflater een voor de Inkomensheffing aangegeven vermogen heeft van 1 miljoen of hoger. Uit de resultaten blijkt dat er inderdaad fouten zijn gemaakt, waardoor er ten onrechte GA-brieven zijn verzonden. Naar aanleiding van deze controlequery heeft de Belastingdienst alsnog aangiften uitgereikt voor die gevallen waarin erfgenamen nog geen spontane aangiften hebben ingediend.

De controlequery wordt vanaf 2017 opnieuw gedraaid voor vermogens vanaf 5 ton. Vooruitlopend op de resultaten van de nieuwe query heeft de Belastingdienst besloten de query ingaande 2019 structureel per kwartaal te laten uitvoeren om een permanent vangnet te creëren om fouten met betrekking tot grote vermogens te detecteren en herstellen. De grens van de vangnetquery is gesteld op 5 ton.

De Belastingdienst heeft, mede naar aanleiding van gebruikservaringen, al sinds 2017 diverse beheersmaatregelen genomen. Naar aanleiding van de signalen is begin 2019 de genoemde controlequery ingevoerd en zijn er aanvullende beheersmaatregelen genomen. Handboeken en werkinstructies worden doorlopend aangepast.

De Belastingdienst hanteert diverse vormen van controle bij de beheersing van processen, waarmee beoogd wordt de kwaliteit van beheersingsmaatregelen te toetsen en te verhogen. Als aanvulling op interne controles door de lijnorganisatie wordt door de afdeling Kwaliteitszorg de verbijzonderde interne controles uitgevoerd. Deze controles zijn in 2017, 2018 en in de eerste helft van 2019 deels uitgevoerd.

1 Uitwerking van het uitnodigingenbeleid

Dit hoofdstuk richt zich op de vraag welke procesmatige bevindingen de ADR heeft bij de uitwerking door de Belastingdienst van het uitnodigingenbeleid naar het handboek Erfbelasting en werkinstructies.

1.1 **Uitnodigingenbeleid is uitvoeringsbeleid**

De onderzoeksvraag veronderstelt dat een in de wet geregeld uitnodigingenbeleid door de Belastingdienst wordt uitgewerkt in uitvoeringsbeleid in de vorm van werkinstructies en een Handboek erfbelasting. De heffing van erfbelasting is gebaseerd op de Wet Successie 1956. In deze wet is geen specifiek beleid voor het uitnodigen tot het doen van een aangifte erfbelasting uitgewerkt.

In de Algemene wet inzake Rijksbelastingen is bepaald dat met betrekking tot belastingen welke ingevolge de belastingwet bij wege van aanslag worden geheven, zoals de erfbelasting, de inspecteur degene die naar zijn mening vermoedelijk belastingplichtig is kan uitnodigen tot het doen van aangifte. Het versturen van een GA-brief berust niet op een wettelijke grondslag.

In het Handboek erfbelasting vanaf belastingjaar 2017 zijn werkinstructies opgenomen, die uitvoering geven aan het uitnodigingenbeleid.

1.2 **GA-brief is bedoeld als service**

Uit interviews komt naar voren dat de Belastingdienst de mogelijke belastingplicht voor de erfbelasting beoordeelt vanuit de hierboven genoemde wettelijke bepaling alsmede een servicegedachte richting nabestaanden.

Achtergrond voor de servicegedachte is het streven om het uitnodigingenproces zodanig uit te voeren dat alle nabestaanden die daarvoor in aanmerking komen een uitnodiging ontvangen en dat er alleen GA-brieven worden verstuurd in de gevallen dat er geen belastingplicht bestaat.

Uit interviews komt naar voren dat ervaringscijfers van de Belastingdienst aangeven dat in circa 35% van de ongeveer 165.000 overlijdensmeldingen een fiscaal belang voor de erfbelasting bestaat. Indien iedere nabestaande een uitnodiging zou ontvangen en er blijkt bij de behandeling van de aangifte geen belastingplicht te zijn, dan wordt er conform de wet een nihilaanslag opgelegd. Dit geeft in die gevallen onnodige administratieve overlast bij de nabestaanden alsmede bij de Belastingdienst zelf.

Het resultaat van het in het Handboek beschreven uitnodigingenproces is dat altijd óf een uitnodiging tot het doen van aangifte óf een GA-brief wordt verstuurd. Slechts in uitzonderingsgevallen wordt er niets verstuurd, bijvoorbeeld als er al een aangifte is ontvangen.

1.2.1 *Ondanks brief 'geen aangifte' toch belastingplicht*

De Belastingdienst stuurt een brief dat geen aangifte ingediend hoeft te worden als volgens haar gegevens de nalatenschap lager is dan de vrijstelling.

Een erfgenaam kan hier evenwel geen rechten aan ontleen: als blijkt dat er toch erfbelasting is verschuldigd doordat de nalatenschap hoger is dan de vrijstelling, dient de erfgenaam alsnog een aangifte in te dienen. Nabestaanden worden op deze verplichting gewezen door middel van een tekst in de GA-brief én door vermeldingen op de website van de Belastingdienst.

2 Signalen leiden tot wijzigingen in het proces

Individuele notarissen hebben in 2018 via de media signalen afgegeven dat er fouten gemaakt worden in het uitnodigingenproces: erfgenamen ontvangen ten onrechte een GA-brief terwijl er wel een fiscaal belang is. Dit hoofdstuk richt zich op de vraag welke wijzigingen er vanaf 2017 zijn aangebracht in het uitnodigingenbeleid of de uitvoering naar aanleiding van ontvangen signalen.

Daarnaast heeft de Belastingdienst al vanaf 2017 op basis van gebruikservaringen wijzigingen aangebracht in de uitvoering. Wij verwijzen hiervoor naar hoofdstuk 3.

2.1 Genoemde oorzaken van signalen

Ingaande 2017 is een modernisering van de processen voor de erfbelasting in gang gezet met ondersteuning van een nieuw heffingssysteem: SEA. Het systeem is operationeel sinds februari 2017. Het systeem wordt tot medio 2020 met functionaliteiten uitgebreid. Een geautomatiseerd uitnodigingenproces maakt hiervan geen onderdeel uit. Het uitnodigingenproces werd en wordt handmatig door administratieve medewerkers uitgevoerd.

2.1.1 *Automatiseringsaspecten bij beoordeling aangifteplicht*

Voor het uitnodigingenproces is informatie over de vermogenspositie van de erflater nodig. Hiervoor is in 2016 de tijdelijke voorziening TV-KOS (tijdelijke voorziening Klantoptimalisatie Schenk- en Erfbelasting) gebouwd. TV-KOS geeft inzicht in de vermogenspositie van de overledene op de overlijdensdatum en haalt hiervoor informatie op uit diverse Belastingdienst systemen. TV-KOS geeft hierdoor een statisch klantbeeld. Nagekomen informatie wordt, conform ontwerp, niet meer in het klantbeeld verwerkt.

In de loop van de tijd is bij de uitvoering gebleken dat TV-KOS niet altijd juist, actueel of volledig is. De oorzaken hiervan zijn divers: sommige bronsystemen zijn niet actueel (bijvoorbeeld gegevens laatste jaar ontbreken). In sommige bronsystemen ontbreken bijvoorbeeld familierelaties, die dan ook in TV-KOS ontbreken.

Dit is aanleiding geweest om, voor het eerst in 2017, aan medewerkers voor te schrijven om, naast raadpleging van het klantbeeld van TV-KOS, ook informatie uit andere systemen te raadplegen.

De ADR merkt op dat dit in de praktijk erop neer komt dat medewerkers meer dan 10 andere systemen moeten raadplegen, met het risico van het onjuist intoetsen van persoonsgegevens, waardoor er verkeerde gegevens aan personen kunnen worden gekoppeld en er onjuiste besluiten kunnen worden genomen. Het op deze wijze van raadplegen van informatie is complex en onoverzichtelijk waardoor er makkelijk fouten worden gemaakt. Dit blijkt uit de signalen van notarissen en de hierna te bespreken controlequery.

Uit interviews komt verder naar voren dat informatie in andere informatiesystemen van de Belastingdienst niet altijd volledig of juist is of met elkaar in tegenspraak is. De Belastingdienst geeft aan hier deels afhankelijk te zijn van de kwaliteit van gegevens uit externe brongegevens.

2.1.2 *Inhaalacties 2017 en 2018*

De voorraden overlijdensmeldingen lopen op in 2017 en 2018 waardoor er inhaalacties zijn gehouden voor het wegwerken van de achterstanden in het uitnodigingenproces.

Deze inhaalacties zijn na afloop door de Belastingdienst geëvalueerd en hebben geleid tot de volgende bevindingen:

- De geraadpleegde informatie uit TV KOS is niet altijd juist, volledig en actueel (zie ook 2.1.1).
- Ingeschakelde medewerkers voor het wegwerken van de achterstanden hebben geen of weinig kennis van het proces, maar zijn ingezet vanwege hun kennis van de bronsystemen. Zij hebben behandelvoorschriften en mondelinge instructies ontvangen.

2.2 **Wijzigingen in het uitvoeringsproces na ontvangen signalen**

Naar aanleiding van de signalen zijn eind 2018 enkele wijzigingen in het uitvoeringsproces geïnitieerd die in het voorjaar van 2019 zijn geëffectueerd.

2.2.1 *Doorgevoerde wijzigingen proces*

- Er is besloten om voortaan alleen medewerkers van erf- en schenkbelasting het uitnodigingenproces te laten uitvoeren;
- Naast de informatie in TV-KOS moet altijd ook informatie uit andere informatiesystemen geraadpleegd worden;
- Diverse wijzigingen zijn opgenomen in het handboek en werkinstructies (zie hoofdstuk 3).

2.2.2 *Aanpassing tekst GA-brief*

De Belastingdienst geeft aan dat de tekst in de GA-brief zal worden aangepast zodat nog duidelijker wordt beschreven dat een erfgenaam altijd aangifte moet doen als er sprake is van een belaste verkrijging, ook al heeft hij een GA-brief ontvangen.

2.2.3 *Controlequery hoge vermogens*

Om na te gaan welke omvang het door notarissen gesignaleerde probleem heeft, is begin 2019 door de Belastingdienst een query gedraaid over de periode januari 2018 tot en met september 2018. Hierbij zijn de personen geselecteerd die een GA-brief hebben ontvangen en waarbij de erflater een voor de Inkomensheffing aangegeven vermogen heeft van 1 miljoen of hoger.

Eind maart 2019 zijn de resultaten van deze query geanalyseerd op verzoek van het afdelingshoofd S&E. Uit de analyse blijkt dat 114 personen een GA-brief hebben ontvangen bij nalatenschappen van 1 miljoen of hoger. In 88 gevallen blijkt er ten onrechte een GA-brief verstuurd te zijn terwijl er een uitnodiging verstuurd moest worden. 31 erfgenamen hebben spontaan een aangifte ingediend en in 57 gevallen is er door de Belastingdienst alsnog een uitnodiging uitgereikt naar aanleiding van deze query. De analyse geeft geen inzicht in de oorzaak van de fouten (zie ook paragraaf 3.4 en 5.3).

De Belastingdienst heeft nog niet in beeld gebracht hoeveel aanslagen erfbelasting er alsnog zijn opgelegd naar aanleiding van de verstuurd uitnodigingen of spontaan ontvangen aangiften en hoeveel erfbelasting dit heeft opgeleverd. Dit heeft te maken met de indieningstermijn van de aangifte en de doorlooptijd van het aanslagproces voor deze gevallen.

Het afdelingshoofd S&E heeft, na kennisneming van de analyse, opdracht gegeven de controlequery over genoemde periode opnieuw uit te voeren voor vermogens tussen 5 ton en 1 miljoen. De grens van 5 ton is gekozen omdat de wettelijke vrijstelling voor echtgenoten of partners op ongeveer 6,5 ton ligt.

Tevens heeft hij opdracht gegeven de controlequery ook alsnog uit te voeren vanaf 2017 voor vermogens vanaf 5 ton. De resultaten van beide query's zijn medio juni

2019 bij de kantoren uitgezet voor herbeoordeling en waar nodig herstelling van fouten. Een analyse van de resultaten van beide query's is nog onderhanden.

2.2.4

Vangnetquery hoge vermogens

De directie Particulieren heeft, vooruitlopend op de analyse van de resultaten van beide query's, besloten de controlequery structureel te laten uitvoeren om een permanent vangnet te creëren om fouten met betrekking tot grote vermogens te detecteren en herstellen.

De vangnetquery zal ingaande 2019 ieder kwartaal worden uitgevoerd voor vermogens van 5 ton en hoger. De ADR merkt hierbij op dat hiermee voorbij gegaan wordt aan situaties waarin sprake is van een andere relatie tussen erflater en erfgenaam, bijvoorbeeld ouders of kinderen, waarbij sprake is van veel lagere vrijstellingen.

3 Naleving handboek en inrichten leercirkel

Dit hoofdstuk richt zich op de vraag hoe er wordt geborgd dat het handboek erfbelasting en werkinstructies worden nageleefd en dat er wijzigingen worden doorgevoerd (leercirkel).

Door middel van het delen van ervaringen en het uitvoeren van kwaliteitstoetsen wordt geborgd dat het handboek en werkinstructies worden nageleefd en dat wijzigingen worden doorgevoerd.

3.1 Opzet handboek en werkinstructies

3.1.1 *Verantwoordelijkheid uitnodigingenproces*

Het uitnodigingenproces wordt uitgevoerd door de kantoren Rotterdam, Eindhoven en Zwolle. De verantwoordelijkheid voor het uitnodigingenproces is belegd bij het kantoor Rotterdam.

3.1.2 *Wijzigingen en werkoverleggen*

Door de modernisering van de processen en de nieuwe automatisering ingaande 2017 is een nieuw Handboek erfbelasting opgesteld. Wijzigingen in het handboek worden in de werkoverleggen van de drie kantoren besproken. Uit de werkoverleggen kunnen ook wijzigingsvoorstellen naar voren komen, die kunnen leiden tot aanpassing van het handboek.

Vanaf 2017 is het Handboek maandelijks of tweewekelijks geactualiseerd; tot en met het eerste halfjaar 2019 zijn meer dan 40 serviceberichten over actualisering waargenomen. Het verschijnen van een nieuwe versie van het Handboek wordt aan de medewerkers gecommuniceerd door middel van een mailing of serviceberichtgeving. Het Handboek is beschikbaar op het intranet van de Belastingdienst en is door iedere medewerker te raadplegen.

3.2 Ervaringen van medewerkers leiden tot wijzigingen in beleid en proces

Naar aanleiding van ervaringen opgedaan bij het proces heeft de Belastingdienst in april 2017 besloten onder andere de volgende wijzigingen in de uitvoering door te voeren:

- De uitnodiging of GA-brief wordt naar één erfgenaam gestuurd;
- Overlijdens van VIP's en ondernemers worden door processpecialisten beoordeeld;
- Bij nalatenschappen van ondernemers wordt altijd een uitnodiging verstuurd;
- Specifieke aandachtspunten in de beoordeling zijn in maart 2019 in het handboek opgenomen;
- Werkinstructies voor situaties waarin een uitnodiging of GA-brief naar een verkeerde erfgenaam is gestuurd of dat een onjuist besluit is genomen.

3.3 Kwaliteitstoetsingen

De Belastingdienst hanteert diverse vormen van controles bij de beheersing van processen. De lijnorganisatie is verantwoordelijk voor de interne controles op de kwaliteit van de werkzaamheden van medewerkers. Deze interne controle wordt door de leidinggevende of een daartoe aangewezen persoon uitgevoerd.

De centrale afdeling Kwaliteitszorg is verantwoordelijk voor de verbijzonderde interne controles als aanvulling op de interne controles van de lijnorganisatie.

Met deze controles wordt beoogd de kwaliteit van de beheersingsmaatregelen te toetsen en te verhogen.

Onderstaand gaan wij specifiek in op uitgevoerde kwaliteitstoetsingen op het uitnodigingenproces. Niet alle voorgenomen toetsingen zijn uitgevoerd.

3.3.1 *Interne controle door de lijnorganisatie*

In 2018 is door kantoor Rotterdam een interne controle over 2017 uitgevoerd op het uitnodigingenproces. De resultaten zijn besproken met de betrokken medewerkers. Aangetroffen fouten zijn hersteld. Vaak voorkomende fouten zijn ook besproken in team overleggen met als doel de kwaliteit te verhogen.

Medio 2018 is er een interne controle uitgevoerd op de overlijdensgevallen waarbij geen aangifte is uitgereikt of waarbij geen GA brief is verstuurd. Uit deze interne controle kwam naar voren dat voor een heel klein aantal gevallen een uitnodiging verstuurd had moeten worden.

3.3.2 *Kwaliteitsscans*

De drie kantoren hebben vanaf 2017 steekproefsgewijs kwaliteitsscans op de kwaliteit van de werkzaamheden van medewerkers uitgevoerd door controle van een aantal gevallen per medewerker onder verantwoordelijkheid van de leidinggevende.

Veel voorkomende fouten die met de interne controles en kwaliteitsscans naar boven zijn gekomen, zijn op teamniveau en landelijk onder de aandacht gebracht.

3.3.3 *Structurele inrichting van Kwaliteitsscans*

Naar aanleiding van de resultaten van de in hoofdstuk 2 beschreven controlequery heeft de Belastingdienst besloten om ingaande 2019 de kwaliteitsscans structureel vorm te geven door gebruik te maken van KMO (Kwaliteitsmeting Online). Opzet is dat per jaar er per medewerker 25 gevallen geselecteerd worden voor een herbeoordeling. De resultaten van de herbeoordeling zullen worden gedeeld met de betrokken medewerker en diens leidinggevende.

Als de resultaten van een medewerker onvoldoende zijn, dan worden er later in het jaar nogmaals 25 gevallen beoordeeld. Als de resultaten van de eerste toets voldoende zijn, wordt de toets later in het jaar uitgevoerd voor 10 gevallen. De toets wordt minimaal twee keer per jaar per medewerker uitgevoerd.

3.3.4 *Verbijzonderde interne controle*

Over 2017 en 2018 heeft de centrale afdeling Kwaliteitszorg de geplande verbijzonderde interne controle op het uitnodigingenproces beperkt uitgevoerd.

Naar aanleiding van de resultaten van de in hoofdstuk 2 beschreven controlequery heeft de Belastingdienst besloten om met ingang van 2019 de verbijzonderde interne controle vorm te geven door het uitvoeren van een landelijke steekproef door de centrale afdeling Kwaliteitszorg. De steekproef selecteert 300 gevallen per kwartaal voor de drie kantoren, die door de centrale afdeling Kwaliteitszorg als verbijzonderde interne controle zal worden uitgevoerd. De uitkomsten van deze verbijzonderde interne controle zullen worden geanalyseerd en worden gedeeld met het management, de teamleiders en de betrokken medewerkers.

De ADR merkt op dat deze verbijzonderde interne controle over het eerste halfjaar 2019 voor een beperkt aantal gevallen (30) is uitgevoerd.

3.3.5 *Collegiale toetsingen*

Vanaf 2019 is begonnen met het uitvoeren van collegiale toetsingen. In het eerste kwartaal 2019 zijn er collegiale toetsingen uitgevoerd op het werk van kantoor Rotterdam door collega's van kantoor Zwolle. De collegiale toetsing van de kantoren Zwolle en Eindhoven over het eerste kwartaal 2019 moet nog uitgevoerd worden.

3.4

Bij herbeoordeling moet het proces opnieuw uitgevoerd worden

De argumentatie die ten grondslag ligt aan de besluitvorming in het proces kan niet in SEA worden vastgelegd: het systeem biedt hiervoor geen mogelijkheden. Alleen het resultaat zelf van het uitnodigingenproces wordt vastgelegd; dit kan zijn het staken van de behandeling (bijvoorbeeld als er al een aangifte is ontvangen), het versturen van een uitnodiging tot het doen van aangifte of het versturen van een GA-brief.

Bij een herbeoordeling is dus niet meer na te gaan op welke gronden men tot de vastgelegde uitkomst is gekomen. Bij de herbeoordeling dient het gehele proces opnieuw uitgevoerd te worden op basis van de op dat moment beschikbare informatie over erfgenamen en vermogenspositie. Dit kan betekenen dat er bij de herbeoordeling, op basis van recentere informatie, een ander besluit genomen zou kunnen worden dan bij de initiële beoordeling.

4 Afspraken Belastingdienst en notariaat

Dit hoofdstuk richt zich op de vraag welke afspraken er zijn gemaakt tussen de Belastingdienst en het notariaat omtrent de gegevensverstrekking vanuit het centraal testamentenregister, en hoe de naleving van deze afspraken binnen de Belastingdienst wordt geborgd.

De afspraken tussen de Belastingdienst en het notariaat over de gegevensverstrekking van testamenten vanuit het centraal testamentenregister (CTR) zijn vastgelegd in een convenant.

4.1 Afspraken Belastingdienst en KNB vastgelegd in een convenant

De contacten tussen de Belastingdienst en de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) worden op strategisch niveau onderhouden door de conerndirectie Uitvoerings- en Handhavingsbeleid van het Directoraat-Generaal Belastingdienst en op tactisch en operationeel niveau door de Belastingdienst Centrale Administratieve Processen (B/CAP) en de keten S&E.

De Belastingdienst en de KNB hebben een convenant gesloten inzake de uitvoering van de Registratiewet 1970. De looptijd van het convenant is per 1 juli 2019 opnieuw verlengd.

Het convenant bevat nadere afspraken over de uitvoering van met name de verplichting van de KNB inzake de registratie van akten van notarissen en hieraan gerelateerde activiteiten, alsmede aan de wijze waarop de kosten worden vergoed die de KNB maakt ten behoeve van de uitvoering van deze taken.

4.2 CTR én CDR zijn basis voor gegevensverstrekking aan Belastingdienst

Het CTR is opgezet op basis van de Wet op het centraal testamentregister en wordt beheerd door de KNB. Het CTR bevat de NAW-en Protocol gegevens van een persoon die een testament heeft laten opstellen en de NAW-gegevens van de notaris die het testament in bewaring heeft.

Naast het CTR is het Centraal Digitaal Repertorium (CDR) opgezet, wat een digitaal platform is voor het centraal registreren van notariële akten. Het CDR is door het notariaat in gebruik genomen voor het registreren van akten, repertoriumregels en aangiften overdrachtsbelasting. Het verzenden en registreren van originele papieren akten bij de Belastingdienst is hierdoor niet meer nodig.

4.3 Achterstanden in registratie van testamenten door het notariaat

De notaris dient op basis van wettelijke bepalingen een testament te registreren in het CDR binnen 30 dagen nadat hij kennis heeft genomen van het overlijden van een persoon, waarvan hij het testament in bewaring heeft. Door de registratie in het CDR komt de inhoud van het testament bij de Belastingdienst beschikbaar.

Uit interviews komt naar voren dat er achterstanden zijn in de registratie van testamenten in het CDR door notarissen. Het gevolg hiervan is dat de Belastingdienst in deze gevallen geen volledige informatie heeft over de erfenis en de erfgenamen op het moment van het uitvoeren van het uitnodigingsproces.

De Belastingdienst geeft verder aan dat de behandeling van aangiften erfbelasting ook hinder ondervindt van de achterstand in registratie van testamenten in het CDR omdat er in dit geval geen (contra) informatie aanwezig is om de juistheid van de

aangifte te toetsen. Dit kan leiden tot onjuiste aanslagen erfbelasting en dus tot bezwaarschriften en extra werkzaamheden.

4.4 Acties KNB en Belastingdienst voor tijdige inzending testamenten

De KNB heeft acties ondernomen om de achterstand van de notarissen in te laten halen. De achterstand in registratie is regelmatig onderwerp van gesprek, ook op bestuurlijk niveau. Daarnaast is de Belastingdienst met de KNB in gesprek over het ontwikkelen van een rappelsysteem om de tijdige inzending van testamenten te ondersteunen.

4.5 Rol Belastingdienst als toezichthouder

De Belastingdienst is toezichthouder op de registratie van akten door het notariaat maar heeft weinig of geen sanctiemogelijkheden via het bestuursrecht om de notarissen te bewegen binnen de wettelijke termijn een testament in te zenden. Het is in de Registratiewet geregeld dat een boete opgelegd kan worden.

5 Aanbevelingen en/of vervolg stappen

Dit hoofdstuk richt zich op de vraag welke aanbevelingen ter verbetering van het proces de ADR kan geven naar aanleiding van de onderzoeksresultaten.

- 5.1 Financieel belang later gerealiseerde opbrengsten inzichtelijk maken**
Naar aanleiding van de uitgevoerde controlequery is bij de Belastingdienst (nog) niet inzichtelijk wat de hoogte is van de later gerealiseerde opbrengsten als gevolg van het alsnog opleggen van aanslagen op basis van de spontaan ingediende aangiften of de verstuurde uitnodigingen.

Om een goede besluitvorming voor mogelijke investeringen in automatisering en procesverbeteringen te faciliteren, zou het wenselijk zijn om inzichtelijk te maken welke opbrengsten er worden gerealiseerd als gevolg van de spontaan ingediende aangiften of aangiften die worden ontvangen nadat er alsnog een uitnodiging is verzonden.

- 5.2 Verhogen gegevenskwaliteit**
De kwaliteit van de beoordeling van mogelijke belastingplicht voor de erfbelasting is afhankelijk van de gegevenskwaliteit. De Belastingdienst heeft door verschillende oorzaken niet altijd een volledig en juist beeld van de vermogenspositie. De gehanteerde bronsystemen (meer dan 10) voor de beoordeling geven niet altijd consistente informatie.

Een betere informatiepositie bij de start van het proces is noodzakelijk zodat een beter besluit kan worden genomen. Wij adviseren de ontwikkeling van een betrouwbaar dynamisch klantbeeld waarin de vermogenspositie en andere benodigde informatie juist, volledig en tijdig is opgenomen.

- 5.3 Ontwikkel het geautomatiseerd uitnodigen**
Het uitnodigingenproces wordt handmatig uitgevoerd met geautomatiseerde ondersteuning voor de bepaling van de benodigde gegevens.

Wij bevelen aan het geautomatiseerd uitnodigingen als functionaliteit in SEA op te nemen. Hierbij dient aandacht gegeven te worden aan de mogelijkheden om de gegevenskwaliteit op het gewenste niveau te krijgen.

Zolang het geautomatiseerd uitnodigen niet mogelijk is, verdient het aanbeveling om in SEA de onderbouwing van de besluitvorming vast te leggen. Hierdoor is, bij kwaliteitstoetsingen achteraf, analyse van de besluitvorming mogelijk.

- 5.4 Voer ook controle uit op posten kleiner dan 500.000 euro**
De Belastingdienst wil een permanent vangnet creëren om fouten met betrekking tot hoge vermogens te detecteren en te herstellen. Voor erfgenamen die verder van de erflater afstaan dan echtgenoten of partners gelden kleinere vrijstellingen waardoor zij eerder in de heffing betrokken worden.

Wij bevelen aan om ook controles uit te voeren op overlijdensmeldingen waarvan het vermogen van de erflater onder de 500.000 euro valt door verfijning van de query door het meenemen van de relatie erflater en erfgenaam en de bijbehorende vrijstellingen. De resultaten van de query kunnen ook dienen voor de selectie van gevallen bij het uitvoeren van (verbijzonderde) interne controles.

5.5 Verbeteren verbijzonderde interne controle

Voor de beheersing van het proces is de uitvoering van (verbijzonderde) interne controle een belangrijk instrument. Er zijn achterstanden opgetreden bij de uitvoering van de verbijzonderde interne controle.

Wij adviseren om de achterstanden in de verbijzonderde interne controle weg te werken en na te gaan of de verbijzonderde interne controles nog aansluiten bij de huidige processen.

5.6 Afspraken met KNB aanscherpen voor tijdige inzending testamenten

Een aantal notarissen levert niet of niet binnen de wettelijke termijn een testament aan, waardoor de Belastingdienst bij het uitnodigingenproces geen actuele informatie heeft over erfgenamen.

Voor het optimaliseren van het uitnodigingenproces zou een gecentraliseerd rappelsysteem een ondersteunende rol kunnen spelen. Het tijdig beschikbaar hebben van het testament zal ook positieve effecten hebben op de vervolprocessen van de erfbelasting.

6 Verantwoording onderzoek

6.1 Werkzaamheden en afbakening

Voor de uitvoering van het onderzoek zijn conform de op 20 mei 2019 ondertekende opdrachtbevestiging de volgende onderzoeksvragen uitgewerkt:

1. Welke procesmatige bevindingen heeft de ADR bij de uitwerking door de Belastingdienst van het uitnodigingenbeleid naar het handboek erfbelasting en werkinstructies?
2. Welke wijzigingen zijn er vanaf 2017 aangebracht in het uitnodigingenbeleid of de uitvoering naar aanleiding van ontvangen signalen?
3. Hoe wordt geborgd dat het handboek erfbelasting en werkinstructies worden nageleefd en dat, indien nodig, wijzigingen worden doorgevoerd (leercirkel)?
4. Welke afspraken zijn er gemaakt tussen de Belastingdienst en het notariaat omtrent de gegevensverstrekking vanuit het centraal testamentenregister, en hoe wordt de naleving van deze afspraken binnen de Belastingdienst geborgd?
5. Welke aanbevelingen ter verbetering van het proces kan de ADR geven naar aanleiding van de onderzoeksresultaten?

Om dit te onderzoeken zijn in de periode mei-juli 2019 de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Bestudering van relevante documenten
- Interviews met bestuurders en medewerkers die betrokken zijn bij het proces Erfbelasting

Als referentiekader zijn de handboeken en werkinstructies gebruikt alsmede de beginselen van de Plan-Do-Check Act cyclus.

6.2 Gehanteerde Standaard

Deze opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met de Internationale Standaarden voor de Beroepsuitoefening van Internal Auditing.

In dit rapport wordt geen zekerheid verschaft, omdat er geen assurance-opdracht is uitgevoerd.

Op de in dit rapport gepresenteerd cijfermateriaal is geen accountantscontrole toegepast en is gebaseerd op materiaal, verkregen uit interviews met de Belastingdienst.

6.3 Verspreiding rapport

De opdrachtgever, mr. drs. S.W.F.H. Bruinsma, is eigenaar van dit rapport.

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Dit rapport is primair bestemd voor de opdrachtgever met wie wij deze opdracht zijn overeengekomen. In de ministerraad is besloten dat het opdrachtgevende ministerie waarvoor de ADR een rapport heeft geschreven, het rapport binnen zes weken op de website van de rijksoverheid plaatst, tenzij daarvoor een uitzondering geldt. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van door de ADR uitgebrachte rapporten en plaatst dit overzicht op de website.

7 Ondertekening

Utrecht, 18 september 2019

dhr. drs. E.F. Raven

Projectleider
Auditdienst Rijk

Bijlage 1 Managementreactie

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Auditdienst Rijk
Erik Raven
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Directoraat-Generaal Belastingdienst

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen Simone Wolters

T 070-342 7601
s.wolters@minfin.nl
www.minfin.nl

Ons kenmerk
2019-0000147108

Uw brief (kenmerk)

Datum 12 september 2019
Betreft Onderzoeksrapport Onderzoek naar het
uitnodigingenbeleid voor het doen van aangifte
erfbelasting

Geachte heer Raven,

De Auditdienst Rijk heeft op mijn verzoek een onderzoek uitgevoerd naar het uitnodigingenbeleid voor het doen van aangifte erfbelasting. Ik ben de ADR erkentelijk voor het gedegen onderzoek dat heeft plaatsgevonden. De Belastingdienst voert continu acties uit om de kwaliteit van de processen te verbeteren. Dit gebeurt ook bij de erfbelasting. Dit rapport zie ik als extra steun om hier mee door te gaan. Het rapport geeft duidelijke punten van verbetering die zullen worden meegewogen in het portfolioproses van de keten schenk- en erfbelasting. Mijn reactie op de aanbevelingen treft u hierna aan.

Financieel belang nog te realiseren opbrengsten inzichtelijk maken

Om te beoordelen of bij hoge vermogens terecht een GA brief is verzonden, zijn er vangnetquery's gemaakt van vermogens vanaf 1.000.000 euro en van 500.000 tot 1.000.000 euro. Zoals in het rapport is aangegeven blijkt dat er inderdaad fouten zijn gemaakt, waardoor er ten onrechte GA-brieven zijn verzonden. Naar aanleiding van deze controlequery heeft de Belastingdienst alsnog aangiften uitgereikt voor die gevallen waarin erfgenamen nog geen spontane aangiften hebben ingediend. De beoogde opbrengsten van deze aangiften zijn op dit moment nog niet inzichtelijk. Dit wordt onderzocht.

De Belastingdienst heeft voorts besloten een query vanaf 500.000 euro structureel per kwartaal te laten uitvoeren om een permanent vangnet te creëren om fouten met betrekking tot grote vermogens te detecteren en herstellen.

Verhogen gegevenskwaliteit en ontwikkel het geautomatiseerd uitnodigen

In reactie op de aanbevelingen 5.2 en 5.3 geef ik aan dat de mogelijkheid om geautomatiseerd uit te nodigen tot het doen van aangifte erfbelasting tot op heden niet is opgenomen in het nieuwe systeem voor de erfbelasting. Op dit moment wordt bezien of dit op termijn kan worden toegevoegd. Tot dan wordt het proces van het uitnodigingen-beleid handmatig uitgevoerd.

Uiteraard is de gegevenskwaliteit van groot belang bij het uitnodigingsproces. Bij de beoordeling wordt gebruik gemaakt van interne en externe (bron-)systemen. De Belastingdienst streeft daarbij naar optimale gegevenskwaliteit in termen van

juistheid, tijdigheid en volledigheid. Onderzocht zal worden welke verbeteringen met betrekking tot de gegevenskwaliteit nog kunnen worden doorgevoerd.

**Directoraat-Generaal
Belastingdienst**

De aanbeveling om in afwachting van het geautomatiseerd uitnodigen het besluitvormingsproces handmatig in SEA vast te leggen acht ik niet uitvoerbaar. Er moeten ongeveer 160.000 beoordelingen per jaar plaatsvinden, waarbij ongeveer tien (bron-)systemen moeten worden geraadpleegd. Voorafgaand aan de uitkomst Geen-Aangifte (GA), waarvoor deze tien systemen geen positieve indicatie voor een aangifte hebben opgeleverd, zou dit per GA tien keer moeten worden gemotiveerd. Wel worden sinds juli reviews bij iedere behandelaar uitgevoerd, waardoor een onderbouwd zicht op de kwaliteit van het beslissingsproces wordt verkregen. Er wordt bijgestuurd als daartoe aanleiding bestaat.

Ons kenmerk
2019-0000147108

Voer ook controle uit op posten kleiner dan 500.000 euro

Deze aanbeveling is in gang gezet. Naar aanleiding van de resultaten van de vangnetquery's op vermogens vanaf 500.000 euro heeft de Belastingdienst deze zogenoemde vangnet-query uitgezet ook voor erfenissen waarvan het vermogen van de erflater kleiner is dan 500.000 euro. De uitkomst van deze query kan aanleiding geven om deze ook structureel uit te gaan uitvoeren.

Verbeteren verbijzonderde interne controle

Ik streef er voor alle primaire processen naar dat (verbijzonderde) interne controles tijdig worden uitgevoerd. Ook bij de erfbelasting heeft dit mijn aandacht. Om aan te sluiten op de huidige processen is dit jaar een nieuw systeem van kwaliteitsborging opgezet met een verbeterde kwaliteitsborging op de overlijdensmeldingen vanaf 2019. Daarbij wordt steekproefsgewijs op medewerkersniveau getoetst of de kwaliteit van het uitnodigen voldoende is. Deze reviews worden vastgelegd. Afhankelijk van de uitkomst wordt de review herhaald of volgt een aanvullende review.

Afspraken met KNB aanscherpen voor tijdige inzending testamenten

De Belastingdienst en de KNB hebben reeds intensief contact over maatregelen om samen het achterblijven van de tijdige (d.w.z. binnen de wettelijke termijn) inzending van testamenten op te lossen. Een van de maatregelen waar afspraken over worden gemaakt, is de ontwikkeling van een rappelsysteem voor de notarissen, aanvullend op het reeds geautomatiseerde proces waarbij de notaris een signaal van overlijden van zijn/haar cliënt ontvangt en een verzoek om het testament te registreren. De uitwerking van deze aanbeveling vindt in de praktijk dus al plaats.

Hoogachtend

Prof. Dr. J.J.M. Uijlenbroek

Bijlage 2 Procesbeschrijvingen

Voor een goed begrip van het uitnodigingenproces geven wij hier eerst een beschrijving van de procesgang met betrekking tot testamenten. Vervolgens geven wij een beschrijving van het uitnodigingenproces op hoofdlijnen.

Procesbeschrijving met betrekking tot testamenten

Procesgang bij opstellen testament

Als een notaris een testament opstelt, wordt dit feit door middel van de software van de notaris digitaal gemeld aan het Centraal Testamentregister (CTR) en het Centraal Digitaal Repertorium (CDR).

In het CTR worden de NAW-gegevens van de persoon die het testament heeft laten opstellen opgenomen met de NAW- en protocolgegevens van de betrokken notaris.

In het CDR wordt een registratie uitgevoerd. Er wordt een dummy en een regel in het repertorium opgenomen waaruit blijkt dat er een testament is opgesteld. De inhoud van het testament wordt op dat moment niet in het CDR vastgelegd. De inhoud van een testament blijft geheim tot het overlijden van de testateur.

Registratie testamenten na overlijdensmelding

De notaris dient op basis van wettelijke bepalingen een testament te registreren in het CDR binnen 30 dagen nadat hij kennis heeft genomen van het overlijden van een persoon, waarvan hij het testament in bewaring heeft. Bij de registratie wordt de inhoud van het testament in het CDR opgenomen. Testamenten die op papier zijn opgesteld, moeten hiervoor eerst gedigitaliseerd worden door inscannen van het testament. Een verklaring van erfrecht wordt op dezelfde wijze in het CDR geregistreerd.

Ontvangst testament bij Belastingdienst

De Belastingdienst ontvangt dagelijks de nieuwe registraties van het CDR. De ontvangen testamenten worden opgeslagen in een content managementsysteem. Op kantoor Middelburg vindt er vervolgens een handmatig proces plaats waarbij een testament, een verklaring van erfrecht of executele worden voorzien van identificerende gegevens zoals BSN's. Deze gegevens worden niet door de notaris aangeleverd.

Beschrijving Uitnodigingenproces

Voor de belastingjaren tot en met 2016 wordt het heffingsproces erfbelasting ondersteund door het systeem GRS (Geautomatiseerde Registratie en Successie).

De Belastingdienst heeft in 2014 besloten om de vaak handmatige papieren processen van de schenk- en erfbelasting te digitaliseren en te moderniseren en om het verouderde systeem GRS uit te faseren. Voor de erfbelasting is het systeem SEA (Successie erfbelasting applicatie) ontwikkeld en vanaf 2017 fasegewijs in productie genomen. Het geautomatiseerd uitnodigen is niet gerealiseerd in SEA; het proces blijft hierdoor een handmatig uitgevoerd proces, ondersteund door TV-KOS.

Ontvangst van een overlijdensmelding

Voordat het uitnodigingenproces kan worden uitgevoerd, moet een overlijden bij de Belastingdienst bekend zijn.

Een overlijden van een persoon wordt door de Basisregistratie Personen (BRP) geautomatiseerd aan de Belastingdienst gemeld. Na registratie van de overlijdensmelding in het klantbeheersysteem Beheer van Relaties worden er twee processen opgestart.

Nabestaandentraject

Het eerste proces is het nabestaandentraject. Nabestaanden hebben naast de afhandeling van de nalatenschap voor de erfbelasting ook te maken met de afhandeling van de overige fiscale zaken van de overledene (o.a. toeslagen, inkomstenbelasting, motorrijtuigenbelasting, loonheffingen, omzetbelasting etc.).

In het nabestaandentraject stuurt de Belastingdienst in alle overlijdensgevallen binnen 3-4 weken na overlijden een condoleancebrief aan de nabestaanden. In deze condoleancebrief wordt aan de nabestaanden gevraagd wie van hen optreedt als contactpersoon voor de Belastingdienst. Alle post van de Belastingdienst die gericht aan de 'erven van' gaat naar deze contactpersoon.

Heffingsproces erfbelasting

Het tweede proces is het heffingsproces erfbelasting. De overlijdensmelding wordt door het klantbeheersysteem Beheer van Relaties geautomatiseerd doorgezet naar het heffingssysteem SEA, die de melding registreert. Overlijdens tot en met 2016 worden door SEA vervolgens doorgezet naar het oude heffingssysteem GRS voor verdere behandeling. Overlijdens vanaf 2017 worden behandeld door SEA.

Proces uitnodigingen erfbelasting tot en met 2016

In het uitnodigingenproces erfbelasting voor overlijdens tot en met 2016 wordt gecommuniceerd met de contactpersoon van de nabestaanden.

De beoordeling van de mogelijke belastingplicht voor de erfbelasting wordt uitgevoerd door administratieve medewerkers aan de hand van de op dat moment bij de Belastingdienst beschikbare gegevens van de overledene.

Als de beoordeling uitwijst dat er een mogelijke belastingplicht bestaat, wordt een uitnodiging tot het doen van aangifte erfbelasting naar de contactpersoon gestuurd. Aan de contactpersoon wordt gevraagd om de (andere) erfgenamen te informeren dat er aangifte erfbelasting gedaan moet worden.

Als de beoordeling uitwijst dat er geen belastingplicht bestaat, wordt een GA-brief naar de contactpersoon gestuurd.

Proces uitnodigingen erfbelasting vanaf 2017

Naar aanleiding van een ontvangen overlijdensmelding vraagt de Belastingdienst geautomatiseerd aan het CTR of er een testament geregistreerd is. Het bevestigende of ontkennende antwoord wordt in het heffingssysteem SEA vastgelegd; bij een bevestigend antwoord wordt ook het protocol- en CDR-nummer in SEA vastgelegd.

Tevens wordt de overlijdensmelding geautomatiseerd doorgezet naar de applicatie TV-KOS (Tijdelijke Voorziening Klant optimalisatie schenk- en erfbelasting), dat vervolgens in de systemen van de Belastingdienst alle aanwezige informatie over de

vermogenspositie van de overledene op de overlijdensdatum verzamelt. Hiermee wordt een klantbeeld samengesteld.

Een administratief medewerker krijgt via een processysteem een taakopdracht voor het uitnodigingenproces. De beoordeling van de mogelijke belastingplicht voor de erfbelasting vindt, net als vóór 2017, handmatig plaats aan de hand bij de Belastingdienst beschikbare gegevens maar nu met gebruikmaking van het overzicht van TV-KOS en raadpleging van andere systemen van de Belastingdienst. Bij de beoordeling moet er worden nagegaan of er erfgenamen zijn, wie de erfgenamen zijn en wat de vermogenspositie van de overledene is op het moment van overlijden. Indien er vanuit het CDR een testament is ontvangen bij de Belastingdienst, kan de inhoud worden geraadpleegd in het content managementsysteem.

Op basis van de beoordeling wordt een uitnodiging tot het doen van aangifte naar de erfgenaam verstuurd of een GA-brief.

Vanaf 2019 kan ook een bericht naar een notaris, executeur of gevolmachtigde worden gestuurd.

Het kantoor Rotterdam heeft medio maart 2017 door middel van een gefaseerde opstart een pilot uitgevoerd voor het uitnodigingenproces. Na evaluatie van de pilot is het proces ook opgestart op de kantoren Zwolle en Eindhoven.

Auditdienst Rijk
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
(070) 342 77 00